

66. møde.

Onsdag den 3. marts kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om børnetandpleje og

forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Medlemmer af folketinget Vivike, Gunhild Due og Morten Lange har meddelt mig, at de ønsker skriftligt af fremsætte:

Forslag til lov om erhvervsmæssig udnyttelse af forekomster i jorden.

Udvalget angående forslag til lov for Grønland om erhvervsmæssig uddannelse har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlem af folketinget Niels Helveg Petersen har meddelt mig, at han ønsker til statsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvilke regler følges af den danske regering med hensyn til videregivelse af vigtige oplysninger om udviklingen i markedsforhandlingerne?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets spørgetid onsdag den 10. marts 1971.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Indenrigsministeren (H. C. Toft): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om børnetandpleje.*

I 1959 blev der efter kommunal henstilling nedsat en kommission, der skulle afgive betænkning om retningslinjerne for den fremtidige skolebørnstandpleje og eventuelt anden børnetandpleje. Kommissionen afgav betænkning i 1966 og foreslog en obligatorisk, offentlig, forebyggende og behandlende børnetandpleje gennemført overalt i landet, således at gennemførelsen i videst muligt omfang blev overladt til kommunerne. Staten skulle efter betænkningens forslag refundere 50 pct. af kommunernes lønudgifter. Kommissionen mente, at den eksisterende skoletandpleje burde udbygges, før der blev taget skridt til indførelse af obligatorisk småbørnstandpleje overalt, selv om der ud fra en logisk og faglig betragtning burde begyndes med spædbørns- og småbørnstandpleje.

Da betænkningen forelå, var ca. halvdelen af landets undervisningspligtige børn omfattet af en skoletandplejeordning med regelmæssige tilsyn og tandbehandling.

Der var imidlertid en ikke ubetydelig mangel på tandlæger, hvilket kunne vanskeliggøre forslaget praktiske gennemførelse. Dertil kom, at man på dette tidspunkt var i færd med forberedelsen af kommunalreformen og i sammenhæng hermed en omlægning af refusionssystemet. Tidspunktet var derfor ikke særlig belejligt til at pålægge kommunerne nye opgaver. Ændringen i den kommunale struktur og etableringen af langt større kommuner ville efter indenrigsministeriets opfattelse i sig selv indebære et yderligere skridt i retning af at bringe flere børn ind under en systematisk tandplejeordning.

Den 4. juni 1970 vedtoges her i tinget en beslutning, hvori folketinget opfordrer regeringen til — efter forudgående forhandlinger med de kommunale organisationer — at fremsætte forslag til lov om offentlig forebyggende børnetandpleje. Under udvalgsbehandlingen af forslaget til folketingsbeslutningen gav jeg udtryk for, at vi i indenrigsministeriet — efter kommunalreformens gennemførelse — arbejdede med et lovforslag, på grundlag af hvilket forhandlingerne meget snart ville kunne indledes.

Siden 1966 har forholdene udviklet sig i gunstig retning for gennemførelse af en ordning, der gør det obligatorisk for kommunerne at sørge for, at alle børn i den undervisningspligtige alder får forebyggende og behandlende tandpleje. I kraft af kommunesammenlægningerne vil flere børn efterhånden komme ind under systematisk tandpleje. Så vidt jeg ved, ordner man sig noget forskelligt i de ny storkommuner med hensyn til tilrettelæggelsen af denne udvidelse, men det skulle være et overgangsfænomen. En forbedret udligningsordning mellem kommunerne og selve det faktum, at kommunerne er blevet større og mere økonomisk bæredygtige, bevirker, at det findes rimeligt fortsat at lade dem selv bære udgifterne.

[Indenrigsministeren.]

Endelig er tandlægemangelen i de senere år blevet afhjulpet betydeligt. Med den trinvise ordning, som lovforslaget hjemler, skulle der således ikke længere være betænkeligheder ved nu at gennemføre det ønske, som længe har været næret om en ligestilling af alle landets børn på dette område.

For i første omgang at sikre denne ligestilling har jeg anset det for rigtigst at begrænse en obligatorisk ordning til de undervisningspligtige børn, selv om jeg håber, at den frivillige udbygning af småbørnstandplejen vil fortsætte. Når loven skal revideres, vil der foreligge grundlag for bedømmelse af, om den til den tid kan udvides til at omfatte også småbørnene.

De udgifter, som lovforslaget vil medføre i forhold til de driftsudgifter, som kommunerne i dag afholder til børns tandpleje, anslår jeg som i bemærkningerne til lovforslaget nævnt til ca. 36 mill. kr. Merudgiften vil dog ikke manifestere sig på én gang, men afhænge af, i hvilket tempo den trinvise gennemførelse kommer til at foregå. Efter lovforslaget vil kommunerne kun få pligt til at udbygge ordningen med en årgang undervisningspligtige børn om året.

Lovforslaget er blevet mødt med stor velvilje hos de myndigheder og organisationer, som indenrigsministeriet har forhandlet med.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og dets bemærkninger, skal jeg anbefale mit forslag til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om indfødsrets meddelelse*.

Forslaget er udarbejdet efter de samme retningslinier som de to forslag om indfødsrets meddelelse, som jeg har fremsat tidligere i dette folketingsår, og som blev gennemført ved love af 18. november og 18. december 1970; disse to love omfattede henholdsvis 384 og 290 personer, medens det nu fremsatte forslag omfatter 222 personer. Jeg må dog forbeholde mig senere ved et ændringsforslag at stille forslag om, at der med-

deles dansk indfødsret til yderligere et antal personer, hvis ansøgninger endnu ikke er blevet færdigbehandlet i indenrigsministeriet.

Med disse ord skal jeg anbefale forslaget til det høje folketings velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Vivike):
Herved tillader jeg mig for folketinget at fremsætte *forslag til lov om erhvervsmæssig udnyttelse af forekomster i jorden*.

I de senere år er der sket en vældig forøgelse af udnyttelse af materialer i jorden. Der graves som aldrig før efter ral og grus, og meget af det eksporteres til udlandet.

Vi ved ikke, hvor store ressourcer der er tilbage, men den dag kan komme, hvor vi selv i stedet for ral må importere knuste klipper, hvilket vil være dyrt.

Den ene ås efter den anden forsvinder — det danske landskab ændrer karakter, og dets tidligere udseende kan aldrig genoprettes.

Det er på tide, at bremserne slås i, at der sker en regulering, hvilket er baggrunden for dette lovforslag.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Axel Ivan Pedersen* til boligministeren:

„Finder ministeren det ikke rimeligt, at der gives de lokale byggemyndigheder generelle dispensationsmuligheder fra landsbyggelovens bestemmelser vedrørende de sanitære foranstaltninger i de tilfælde, hvor en landbruger sælger sin jord, men ønsker at blive boende i stuehuset?“

Skriftlig begrundelse.

Efter landsbyggelovens bestemmelser har de lokale byggemyndigheder — hovedsagelig amtsbygningsråd — benyttet disse til at kræve de sanitære anlæg ændret i landbru-